

Sygn. akt IV KK 68/12

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziulewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Buliński

SSN Piotr Hofmański

Protokolant Jolanta Grabowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Barbary Nowińskiej
w sprawie K. F.

oskarżonej z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 297 § 1 kk i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 25 września 2012 r.,

kasacji, wniesionej przez prokuratora na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego

z dnia 25 listopada 2011 r.,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego

z dnia 30 czerwca 2011r.,

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę oskarżonej K. F. przekazuje
Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.

UZASADNIENIE

Prokurator Prokuratury Rejonowej oskarżył K. F. o to, że w dniu 28 lutego 2006 r. w K. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i w zamiarze, by W. T. dokonała czynu zabronionego, polegającego na wyłudzeniu pożyczki pieniężnej w wysokości 5000 złotych ze SKOK im. Stefczyka w K., swym zachowaniem ułatwiła jej jego popełnienie poprzez dostarczenie podrobionego zaświadczenia o zatrudnieniu i osiągniętych zarobkach przez W. T. w I. Sp. z o.o.,

tj. o czyn z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 30 czerwca 2011 r., uznał K. F. za winną tego, że 28 lutego 2006 r. w zamiarze, aby W. T. dokonała przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. na szkodę SKOK Stefczyka, ułatwiła jej popełnienie tego czynu zabronionego w ten sposób, że dostarczyła podrobione zaświadczenie o zatrudnieniu, mające istotne znaczenie dla uzyskania wspomnianego wsparcia finansowego, w którym zostały zawarte nieprawdziwe informacje, co do faktu zatrudnienia W. T. w firmie I. Sp. z o.o. i wysokości osiągniętych przez nią dochodów, gdzie w/w nie była zatrudniona, czym K. F. wyczerpała znamiona występku z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na mocy art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k. wymierzył jej karę 8 miesięcy pozbawienia wolności; na mocy art. 69 § 1 i § 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności, ustalając okres próby na 4 lata; na mocy art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. W. W. kwotę 2358,12 złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonej z urzędu; na zasadzie art. 624 § 1 k.p.k., art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 90 złotych tytułem zwrotu części wydatków, zwalniając oskarżoną od ponoszenia kosztów sądowych w pozostałym zakresie, którymi obciąża Skarb Państwa.

Od tego wyroku apelacje złożyli K. F. i jej obrońca.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 25 listopada 2011 r., zmienił zaskarżony wyroki i uniewinnił K. F. od popełnienia przypisanego jej czynu; zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. T. E. kwotę 516,60 zł tytułem zwrotu kosztów obrony oskarżonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym, a kosztami postępowania w sprawie obciążył Skarb Państwa.

Od w/w wyroku Sądu Okręgowego kasację złożył Prokurator Okręgowy. Zaskarżył ten wyrok na niekorzyść K. F. w całości i **zarzucając** rażące naruszenie prawa materialnego, a to art. 18 § 3 k.k. mające istotny wpływ na treść opisanego wyżej orzeczenia polegającego na uniewinnieniu oskarżonej K. F. mimo, iż w opisie czynu przypisanego oskarżonej przez sąd I instancji zawarte były wszystkie niezbędne znamiona występku pomocnictwa do przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. i 286 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k., **wniósł** o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy K. F. do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Prokurator trafnie podnosi, że w uzasadnieniu swego wyroku Sąd Okręgowy stwierdził, iż w opisie czynu przypisanego K. F. przez Sąd Rejonowy nie zawarto wszystkich koniecznych znamion przypisanego jej przestępstwa, a wobec braku apelacji na niekorzyść oskarżonej, nie jest możliwe naprawienie tego uchybienia ani przez sąd odwoławczy, ani w ponownym rozpoznaniu sprawy przez, sąd rejonowy. W szczególności, zdaniem Sądu Okręgowego, brak w opisie czynu stwierdzenia iż oskarżona działała w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Nadto nie zostało określone jakie konkretnie „wsparcie finansowe” miała uzyskać W.T.

Poza sporem jest też, iż ten Sąd w całości zaaprobował ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji. Uznał za udowodnione, wbrew twierdzeniom zawartym w obu apelacjach, iż cyt. „K. F. dostarczyła E. G. wypełnione przez nieustaloną osobę zaświadczenie o zatrudnieniu W. T. w „I.” Sp. z o.o., w której to spółce W. T. nie była nigdy zatrudniona, przy czym oskarżona wiedziała, iż dostarczony przez nią dokument posłuży do ubiegania się przez W. T. o pożyczkę i z uwagi na swój charakter dotyczy okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania pożyczki, a nadto działała w celu osiągnięcia dla siebie korzyści majątkowej, gdyż w zamian za dostarczenie dokumentu zażądała części kwoty pożyczki”.

Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że dla prawidłowego opisu czynu przypisanego pomocnikowi konieczne jest pełne - wyczerpujące - opisanie znamion czynu zabronionego określonych w części szczególnej kodeksu karnego lub w przepisach pozakodeksowych. Nie budzi wątpliwości, iż istotą pomocnictwa, jako niesprawczego współdziałania w popełnieniu czynu przestępnego jest to, iż zachowanie bezpośredniego wykonawcy nie wpływa na zakres odpowiedzialności pomocnika. Pomocnik musi działać ze świadomością, iż udziela pomocy czy też

ułatwia dokonanie czynu zabronionego. Umyślność jego działania w żaden sposób nie jest związana ze świadomością i wolą bezpośredniego wykonawcy. Znamiona przestępstwa pomocnictwa wyczerpane są nawet wtedy, gdy bezpośredni wykonawca nie podejmie żadnych działań zmierzających do popełnienia przestępstwa. Dla prawidłowego przypisania odpowiedzialności za pomocnictwo konieczne jest dokładne określenie czynności wykonawczych podjętych bezpośrednio przez pomocnika (dostarczenie narzędzi, środka przewozu, udzielenie rady lub informacji, czy też udzielenie pomocy w inny sposób) oraz nazwanie (wskazanie) konkretnego przestępstwa z części szczególnej kodeksu karnego, bądź ujętego w tzw. prawie karnym pozakodeksowym, którego popełnienie pomocnik miał zamiar ułatwić. Bez znaczenia dla bytu przestępstwa pomocnictwa jest to, jakiego w ostateczności przestępstwa dopuścił się bezpośredni wykonawca. Każdy z nich odpowiada w myśl zasady wyrażonej w art. 20 k.k.

W realiach niniejszej sprawy Sąd Rejonowy zmienił opis czynu przypisanego K. F. w wyroku w stosunku opisu czynu zarzuconego z aktu oskarżenia. Zawarte w akcie oskarżenia sformułowanie „wyłudzenie” zostało zastąpione przez ten sąd stwierdzeniem, iż „oskarżona działała w zamiarze aby W. T. dokonała przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. i 286 § 1 k.k.” Sąd tak określając czyn przypisany K. F. z jednej strony opisał na czym polegała ta pomoc oraz określił je zamiar, a następnie wskazał przestępstwo części szczególnej kodeksu karnego, w którego popełnieniu świadomie dopomogła. Bez znaczenia jest, iż określając to przestępstwo Sąd Rejonowy ograniczył się do wskazania numerów jednostek redakcyjnych odpowiednich przepisów ustawy karnej. Taki zabieg redakcyjny nie budzi wątpliwości interpretacyjnych. Przy tak opisanym czynie jakakolwiek modyfikacja, czy uzupełnienie jego opisu w postępowaniu odwoławczym nie była konieczna, a zatem rozważania Sądu Okręgowego na temat zakazu *reformatio in peius* były, jak słusznie podnosi skarżący, bezprzedmiotowe w realiach sprawy. W niniejszej sprawie dla przypisania odpowiedzialności K. F. wystarczającym było wskazanie w opisie czynu, iż oskarżona działała z zamiarem, aby inna osoba popełniła określone przestępstwo i w tym celu ułatwiła jej to przekazując podrobione zaświadczenie niezbędne do wyłudzenia korzyści majątkowej. Tym samym wyrok Sądu Rejonowego wolny był od uchybień, które dostrzegł w nim Sąd Okręgowy, zaś

uniewinnienie K. F. z powodów wskazanych w uzasadnieniu wyroku w sposób rażący obrażało art. 18 § 3 k.k. i co oczywiste miało istotny wpływ na treść wyroku.

Konsekwencją zasadności zarzutu musiało być, zgodnie z treścią art. 537 § 2 k.p.k., uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu. Przy ponownym rozpoznaniu apelacji K. F i jej obrońcy Sąd Okręgowy będzie związany przedstawionym wyżej zapatrywaniem prawnym co do samego faktu istnienia w opisie czynu przypisanego znamion niezbędnych do dokonania prawidłowej subsumpcji prawnej w zakresie odpowiedzialności karnej za przestępstwo zakwalifikowane z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w z zw. z art. 11 § 2 k.k.

Kierując się przedstawionymi wyżej motywami Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.